

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912. április 28.

95. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház 1 em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy óra . . . . . 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Párisi apachok.

Páris és Franciaország ma éppen úgy az apachok-tól való fejtelni rémület izalmában van, mint a nagy világkiállítás után, amikor egész hadsereget mozgósítottak arra, hogy Páris a nagy internacionális cécó szagára összegyűljön, minden rendű és rangu, százféle nyelvet beszélő gyilkosoktól, rablókól, tolvajoktól, betörőktől és csalóktól megtisztítsák. A hajóvadászat akkor megkezdődött valamelyik városrész négy oldalán. Minden irányból egyszerre nyomultak be a rendőrök és katonák és nem egyszer valóságos komoly és veres harcot kellett vívniok a banditákkal, akik a világ város dzsungleiben elszántan védekeztek.

Ijedt és libabőrös hátu nyárspolgárok ma erre az időre emlékeznek vissza Párisban. Az utolsó időkben sűrűn megismétlődő automobilos rablások, a szemérmetlenül vakmerő rablók nyom nélkül való eltűnése nagyon izgatja a fantáziákat: a párisi polgár most már minden tovasuhanó alakban rablót lát és minden pillanatban az életét félti. A párisi fegyverkereskedések ki vannak fosztva: nem a banditák fosztották ki őket, hanem jámbor családapák, akik drága pénzen összevásárolták mindenféle rendszerű revolvert, békés és ijedős szívük bizonyára nagy bajban van máris, hogy mit kezdjen velök? Végül is a revolver nem csak ak orsúl el, amikor gonosz bandita szívének van nekiirányozva, elsülhet az ember zsebében magától is.

„A Tengerpart“ tárcája.

Művészgyermek.

Az anyagi és fizikai jólét egymás közti nagy versenyében futják le eredményes vagy eredménytelen életüket a zseni korában érett emberek. Az, akit a sors azzal a szerencsével áldott meg, hogy fejlődő erejét nem kell az anyagiakért feláldoznia, várhat, amíg az egészséges lelki és fizikai evolúció meg hozza a maga jó termését, viszont a sorsgyónk, akiknek hozzátartozói, — hogy az esetleges fönnálló nélkülözésektől a család megkíméltesék — rendszeren a gyermek zsenit dobják oda az impressariók éhes Minotaurusának, serdülőbb korukban elvesztik értéküket, mert fizikumus és lelki életük a kenyérért folytatott nagy munka alatt nélkülözni fogja mind a szellemi és táplálékot, amelynek hozzájárulása nélkül az előadó csupán technikai virtuozzá süllyed.

A gyermekorvosok és pszicháterek teljesen megegyeznek abban, hogy a gyermek zseni zseni korukban való kihasználása a zseni eredményre nem vezethet. Az ilyen korban a gyakorlati fellépések csupán pénzszerzést eredményezhetnek, de ennek a pénzszerzésnek igen drága ára van: az ember eszét a zseni feláldozása.

Ez az oka annak, hogy mikor a hangversenyteremben egy ilyen csodagyermeket

De nem kell csufolódni a derék párisiak ijedelmén, ez a pánik egy nagyon komoly társadalmi szimptóma tanujele. Franciaországban ma a legkomolyabb megfontolás tárgya az, hogy milyen rendszabályokkal kelljen gyökeresen védekezni az apachok ellen? Még a legszigorubb fegyelem alatt élő intézmény: a hadsereg is kénytelen módot keresni a védekezésre.

A köztársaság elnöke nemrég irt alá egy rendeletet, mely az apachokat kizárja a francia hadsereg kötelékéből. Közvetlenül megjegyezve nehezen tudjuk elképzelni ennek a rendeletnek a formáját és a végrehajtási módját. Ki az az apach? Hogyha egy bankszolgát letűnek és kifosztanak, ha egy rendőrt összeszurkálnak, ezt tudjuk, hogy az apachok tették. Addig azonban, amíg ilyen borzalmas tettekre kerül a sor, az apach — lelkeknek minden gonoszsága és bűnre készsége ellenére — éppen olyan állampolgára a hazának, mint más, különösen a sorozóbizottság előtt, ahol tudvalevőleg agrófiu és a fűszeresinas is teljesen egyformák. Hogyan lehet megállapítani azt, hogy kik azok, akiket ki kell zárni a hadsereg kötelékéből? A hadkötelesek börtön vagy fegyházviseltsége lesz talán a „kizárási ok”? Ismerve azt, hogy a katonáskodás milyen unott és gyűlölt terhe az embereknek, talán még veszedelmes is lesz ilyen salvus conductust adni a fegyháznak és a börtönnek, mert ezt a mentességi okot igazán könnyen meg tudja szerezni mindenki, aki akarja.

Egy hadsereg apachok nélkül tehát sem-

mutogatni és a közönség elragadtatásában ünnepli a kis csodáttevőt, — engem csupán a zsenialom és harag együttes érzése fog el. Sírni és egyben gáncsolni szeretnék. Mert gancsot érdemel az a közönség, amely eljár az ilyen fejtelni kis ember csodájára és ott aztán tapsol és tombol elragadtatásában. Ez a taps a megőző annak a gyermeknek. Mert hiszen ha a közönség igazi művészetért rajongna, úgy nem nyújthatna alkalmat arra, hogy a lelketlen impressariók kihasználhassák a zseni encés szerencsétleneket.

A nemesebb értelemben vett művészetnek gyermek zseni nem lehetnek képviselői. Ama gyermek, akiket a hangversenyek podiumain látunk, tehetségesek, akiket az egészséges fizikai és szellemi fejlődés művészekké faraghat. Mert bármint terjedt legyen is el a köztudatba, hogy zseni és örület közelálló, a valódi zseni művészetnek alapja mégis csak az egészséges erő. Egy ilyen gyermek zseni pedig olyan mint a rügy, melyből az öntözés lombokot fakaszt. A művészgyermek sejtő lelkek, de nem kiforrott egyének s így játéktól kell hogy hiányozzék az elmélyedés és teljes megértés. A művészgyermek a szó helyesebb értelmében virtuozok, akik predestinálva vannak művészekké fejlődni. Mert az, hogy egy ilyen zseni korban levő lény a vele egykorúak közül kéri, csupán a tehetségnek a jele, de nem bizonyítéka annak a hivatásnak, hogy mint előadó már produkálhatja

mivel sem könnyebb probléma, mint az, hogy az egész társadalmat mint lehetne megszabadítani ezektől az elszánt banditáktól. A társadalom megszabandítása annál nehezebb, mert maga a tisztességes társadalom is bűnös abban, hogy az apachok úgy elszaporodtak. A társadalom maga vette körül hazug és érzélgős romantikával ezeket a kainbélyeggel ellátott bestiális vadállatokat, a társadalom kultiválta és élvezte az apachok hősiességét dicsőítő ponyva poézist. A társadalom oka elsősorban annak, hogyha az apachok nem közönséges bűnösöknek, hanem efajta törvénytlen, hatósággal dacoló romantikus hősöknek tekintik magukat. Ugyanazok a renier-ek és gazdag nyárspolgárok, akik ma este tíz óra után már nem mernek kimenni az utcára, a kabaretekben a szemük golyóját nézték ki és vörösre tapsolták a tenyerüket egy-egy apach-tánc látásra, amelyikben a tánc verekedő, késsel fenyegető brutális vadsága izgatta a petyhült és abnormis idegzetüket. Valóságos apach kultuszt csináltak a párisiak az ő betörőikkel és gyilkosaikkal. Nekik van tehát a legkevesebb joguk arra, hogy csodálkozzanak a modern banditák hihetetlen mértékű elszaporodásán és szemérmetlen vakmerőségén.

Most már főhet a hivatalos Franciaország feje amiatt, hogy mint végezzen ezekkel az apachokkal. A modern állam biztonsági intézkedései végtelenül megerősödtek a mult hoz képest, a technikának egész sereg vívmánya áll szolgálatára a bűnösök üldözésében. A modern technika vívmányai azonban — amint ezt

magát. Mert ez a producium csupán csodálatot kelthet, de tulajdonképeni művészi élvezetet aligha.

Az előadót hallgató közönség nem mindig tudja megítélni, hogy valóban művészi nívón áll-e az a játék, amit hall. Mert a virtuoz és művészi nívós előadás között óriási különbség van. Az első csupán segítőeszköz a másik elérésére, de tulajdonképen csak technika és nem művészet. Az előadó művészetnek az interpretálás az alapja. Az előadó művész tulajdonképen közvetítő az alkotó művész és közönség között. Az ő törekvése, hogy a művet úgy adja elő, hogy az a köztö intencióhoz minél közelebb álljon. Neki megértetni kell a közönséggel az alkotót.

Most már képzeljük el, hogy milyen nagy követelményeket támaszt az igazi művész az előadó művészzel szemben. Nemcsak ismernie kell a művet, hanem tökéletes pontossággal ismernie kell magát az alkotót és a műhöz való viszonyat. Mi inspirálta a költő művének megalkotására, milyen korban, időben és körülmények között jött létre a mű. De mindehhez annyi tudás és képzettség szükséges, hogy azokat egy gyermeknek — bármilyen csoda legyen is — elsajátítani ugyszólván lehetetlen.

Való az, hogy az ilyen gyermek előadása a nem abszolút műértő hallgatóban gyakran azt a hatást kelthet, mintha a zseni gyermek egy már kiforrott művész volna. A abszolút biztos

az automobilos rablók példája is bizonyítja — a bűnösöknek is rendelkezésre állanak. A rendőr-technika minden lépésnyi előre haladását nyomon követi a gonosztevő-technika fejlődése. A párisi rendőröknek tehát igen nehéz munkájuk lesz.

Hamburg fejlődésének okai.

Valamely tengeri kikötő jelentőségét többnyire az a körülmény adja meg, hogy az áruk elosztása szempontjából a legkedvezőbb összeköttetést nyújtja a tengeri és a szárazföldi ut között. Ha Hamburgban az elevátorok a Far West, Argentina vagy Ausztrália gabonáját veszik át a tranzitantiikus hajóktól, úgy ez arra enged következtetni, hogy Hamburg egy nagy uthálózat gócpontja s egy egész vidék kereskedelmének a csatornája.

Más árut természeténél fogva hajóznak ki az olyan kikötőben, tul súlyos lévén ahhoz, hogy eredeti állapotában hosszú vasuti utat tegyen. A kikötő közelében fekvő gyárak átalakítják ezt a nyersanyagot, értékesebb, a vasuti szállítást is elbíró árucikket formálván belőle, e szempontból tekintve, a tengeri kikötőnek ipari jelentősége is van.

Az áruk harmadik fajtája csak azért keresi fel a kikötőt, hogy ott más hajóra rakassák át. Ezek piacot keresnek a kikötőben s ez utóbbi funkciója tisztára kereskedelmi. Ilyen célból érkezik a kaucsuk és elefántcsont Antwerpenbe, a kávé és kakaó Hamburgba, a gyapjú, kender és indigó Londonba. Nyilvánvaló, hogy valamely tengeri kikötő annál nagyobb jelentőségre tesz szert, mennél inkább felel meg e három követelménynek. A hajótulajdonos nagy fogyasztó központokat keres és elsőrangú érdeke, hogy mennél több áru keresse fel ugyanazt a pontot. A fent vázolt funkciók összehalmozása lehetővé teszi a hajó ürtartalmának kellő kiaknázását.

1850-ben 547.947 tonna érkezett Hamburgba, 1900-ban pedig 13.109 hajó több mint 8 millió tonnával kereste fel e kikötőt. A beérkező hajók számát tekintve, Hamburg Európának 2-ik, az egész földnek pedig 4-ik legnagyobb kikötője volt.

Az utolsó hat év alatt Hamburg hajó- és kereskedelmi forgalma 12-szeres arányban növekedett meg, a hamburgi flotta ellenben huszszorosan emelkedett. Ez a bámulatosan gyors növekedés tette lehetővé, hogy ma körülbelül a fél német flotta Hamburgot vallja a származási kikötőjének.

Hamburg ma tengeri és kiviteli kereskedelmének majdnem felét saját hajóival bonyolítja le. A kikötő forgalmának 82%-a rendes járatokra esik és csak 18%-a szabad hajózás részesedése. Ez a megoszlás a legjobb bizonyítéka Hamburg fejlett flottájának, mivel a

virtuoz technika, a tempók helyes betartása, a zongoránál a pedál vétel, a fortissimo részleteknél az erő csodálatos megnyilatkozása és ezzel ellentétben a pianok lágy frazirozása, mind azt a hatást kelthetik a hallgatóban, hogy egy a művészetét teljesen átértő csodával állunk szemben. Pedig a valóságban e játék értéke a virtuozitásban, nem pedig a stílusban keresendő. Mindaz, amit látunk és hallunk nem teljesen az érzelem és szív megnyilatkozása, hanem a *betanításnak precizított követésében* rejlik. És valóban abszolút műértő bíráló kell ahhoz, hogy ilyen alkalommal a művészyerkek játékát teljes objectivitással a kellő értékre redukálni tudja.

A művészyermeknél szorosan vett értelemben csupán a *tehetség* értékelhető, de abszolút művészi szempontból a *szolgáltatmány* maga nem bocsájtható bírálat elé, mert e játékról objektív kritika a körülmények figyelembevételével nélkül ugysem eshetik.

Ma már annyi sok ilyen csodagyermek van a világon, hogy a csoda már nem új s így inkább le is kellene mondani annak élvezetéről a kecsgetető szebb jövő reményében. Lássá be a közönség, hogy ugy emberi, mint művészi szempontból kárhóztatandó a művészyermekkel való kereskedés, melynek eredménye csupán a gyermeknek és vele együtt fejlődésnek indult művészetének korai elmúlása lehet.

P. T.

rendes járatok a legdrágább alakja a tengerhajózásnak, mivel jól épített hajókat, exakt szolgálatot és szolidan épített berendezéseket igényel.

1870-től 1880 ig a Hamburgba irányuló bevétel átlagos magassága 874 millió márka értéket képviselt. 1896-ban a bevétel 1 milliárd 700 millióra, a kivitelt pedig 1 milliárd és 439 millióra emelkedett, ami az első kategóriában 100%-os, a másodikban 140%-os szaporulatot jelent. 1896. óta a forgalom rohamosan emelkedik. 1909-ben a bevétel 5 milliárd 800 millió, a kivitelt 5 milliárd 35 millió, az egész forgalom 10 milliárd 835 millió márka értéket képvisel.

Hamburg bámulatos kereskedelmi fejlődésének főoka Németország iparának hatalmas erősödése. A behajózás szervezése szintén nagy lendületet adott Hamburg kikötőforgalmának. — Németország 1909-ben közel két milliárd kétszáz millió márka értékben szállított Hamburgba árut, melyből 605 millió márka értékű (3.35 millió tonna) az eibai vízi utra, 1.59 milliárd márka értékű (3.6 millió tonna) pedig a vasutakra esik.

Hamburg sokat köszönhet a német tarifapolitikának, a vasuti díjszabás, valamint a folyamhajózás Seehafen-Ausnahmetarife-jai nagyban elősegítik a kivitelt és versenyképessé teszik a német árut a külföldi fogyasztó piacokon. Számos hajóstársaság közvetlen díjszabást alkalmaz a Keletre vagy Kelet-Afrikába irányuló kivitelle. A német vasutak vezetősége a hamburgi tengerhajózási társaságokkal és a Keleten, valamint Afrikában létező vasuti társaságokkal külön egyezményeket kötött a három egyesítésére és leszállítására és ilyen módon lehetővé tette azt, hogy a forgalmat megakasztó formalitások egész sora kiküszöböltesse.

A szász szövetek, vagy a veszfáliai vas exportőrje nem csupán Hamburgban, hanem bármely német feladóállomáson közvetlenül Szmirnaig, Konjokig vagy Tangáig fizeti a szállítási díjat és a hajórakatást maga a vasut végzi, harmadik személy közbenjárása nélkül. Eltekintve a szállítási díj alacsony voltától és a szállítmányozás ilyen egyszerűsítésétől, ez a tarifa egyszerűvé és állandóvá teszi a szállítást és rendkívül megkönnyíti a kivitelle való kalkulációt.

UJDONSÁGOK.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület tegnap este *Mohovics* Donáth első alpolgármester elnöklésével ülést tartott. Az alpolgármester bejelentette, hogy *Grimani* gróf, velencei polgármester szívélyes meghívására *Vio* Ferenc dr. polgármester Velencébe utazott, hogy részt vegyen a Campanile felavató ünnepségén. A podeszta Fiume üdvözlését is elvitte Velencébe. A rappresentanza ezt meglegedéssel vette tudomásul. *Mohovich* bejelentette azután, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a rappresentanzának azt a határozatát, mely a *Cosala-Bevederen* utcarendezés céljából való telekvásárlásokra vonatkozik.

Brusafiero városi ülnök felolvasta azt a miniszteri leiratot, amely az építési szabályzat egyik szakaszának megváltoztatására vonatkozik. A *Verneda-utcán* épült *Ploech-ház* részleges ügyéről van ugyanis szó, minthogy a magisztrátus megengedte, hogy az utca szélessége arányában számított házmagasságot egy emelettel kiegészíthetik. Rövid vita után *Terzi* mérnök indítványára az ügyet véleményezés céljából a műszaki építészeti bizottsághoz tették át.

Ezután ad hoc számos jelentéktlenebb ügy került elintézésre.

A *Via Germania* egyik patakjának betörésére 1800 koronát, a *Via Tartini* és *Via Gisella* aszfaltburkolására 1500 koronát, a városi toronyóra javítására 600 koronát szavazott meg a képviselőtestület.

Desepi ülnök felolvasta a városi fürdő építésére szükséges bergudi-i tengerrész bérleti szerződését, amelyet a delegáció már le-

tárgyalt. A kormány 7000 m² színelvett területet 50 évre rendelkezésre bocsát a városnak.

Riccotti előterjeszti régebbi interpellációját a rivák és mólók birtokjogáról.

Többek után *Ossoinack* hibáztatja a kormány eljárását, *Bescocca* főmérnök felvilágosítása után a városi tanács előterjesztését elfogadták.

A rappresentanza ezután vita nélkül elfogadta a városi iskolaszolgák fizetésrendezéséről szóló javaslatot.

A *Comanale-színház* villamosvilágítására 1000, a *Giardino Pubblico* díszháza részére pedig 3000 koronát szavazott meg a képviselőtestület.

Mohovics elsőalpolgármester ekkor átadta az elnöklést *Ossoinack* másodalpolgármesternek, mint hogy tárgyalásra kerül a városi szabályozási terv módosítására vonatkozó javaslat, amelyben *Mohovics* is érdekelve van.

Boltives arkádoknak a korzói üzletek előtt való építéséről volt szó. A városi tanács esztétikai és hygienikus okok miatt ellenzi az arkádok építését. Másfél óras vita indult meg, amelyben pro és kontra vélemények hangzottak el, míg végül elfogadták a városi tanács indítványát.

Az ülés ezzel véget ért.

— **A «Kaiserin Elisabeth» hadihajó új parancsnoka.** A király *Wickerhauser* Győző tregattkapitányt, a fiumei haditengerészeti akadémia helyettes parancsnokát kinevezte a „Kaiserin Elisabeth” hadi hajó parancsnokává.

— **A főhercegnők kirándulása.** Tegnap délután *Klotild* főhercegnő és leánya *Erzsébet* főhercegnő *Szirmay* grófnő udvarhölgy kíséretében a „László” nevű gőzessel kirándulást tettek a *Quarnerón*. A több óráig tartó kirándulásról este 7 órakor tértek vissza a főhercegnők a *Villa Giuseppébe*.

— **Munkaadók gyűlése.** A vasárnapi munkáspénztári választásokra való tekintettel a *Legá dei datori di Lavoro* (Munkaadók Ligája) tegnap este ülést tartott, amelyen a munkaadók érdekeivel foglalkoztak és s elfogadták azt az indítványt, hogy a munkaadók a vasárnapi választásoknál teljes számban megjelenjenek a választás sikere érdekében.

— **Állandó magyar lelkészi állás Fiumében.** A *Szent-László-Társulat* igazgató választmánya tegnap este 6 órakor Budapesten a központi papnevelő intézet dísztermében ülést tartott. A társulat vezetősége az ülésen beszámolt arról a nagy arányú munkásságról, melyet a *Szent-László-Társulat* főképpen a fiumei kikötői lelkészségek szervezése terén kifejt. A nagyfontosságú ülésen *Radnai* Farkas besztercebányai és *Várady* L. Árpád győri megyéspüspökök elnökölték. A gyűlés második főtárgya a társulat kifelé való működése volt. *Várady* L. Árpád püspök részletesen ismertette a *fiumei* és *hamburgi* kikötői magyar lelkészségeknek ügyét, melyek a kivándorlók lelki gondozása tekintetében igen fontosak. Különösen a fiumei kikötői lelkészség állandósítására van nagy szükség és ezt össze kellene kötni az állandó magyar fiumei lelkészi állással. A hamburgi működésnek máris megvan az az öröndetes eredménye, hogy a hamburgi főkonzulátus magyar könyvtárt kért. Érdekesen számol be *Sebök* Imre igazgató azokról a tapasztalatokról, amelyet mostani amerikai kiküldetése alkalmából a felállítandó newyorki magyar lelkészség ügyében tett. Foglalkozott az amerikai magyar papképzés és az amerikai magyar missziók kérdésével is. A nagyfontosságú tárgyakhoz többen szólottak hozzá és a vitát *Várady* püspök foglalta össze, kilátásba helyezve, hogy a kivándorlott magyarság vallás-erkölcsi érdekeinek megvédésére a kellő lépések meg fognak történni. A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

— **A hadtengerészet köréből.** A király Rémy-Benzencovich László fregattkapitányt a római nagykövetséghez beosztott hadtengerészeti attasét a III. osztályú vaskorona-renddel való kitüntetés mellett állásától felmentette és helyébe kinevezte herceg Lichtenstein János sorhajóhadnagyot. Együttal elrendelte, hogy a számfellett vezetett Rémy fregattkapitány a hadtengerészeti tisztikar tényleges létszámba ismét felvéssék.

— **Kerékjártó Duci hangversenye.** A nagyszámú és díszes publikum, mely ma az előrehaladott szezon dacára a Deák-szálló nagyteremben összejött, talán némi előítélettel várta a hirdett „csodagyermek”, Kerékjártó Duci produkcióját. Ez azonban már az első tiszta, fényes, tömör hangok felcsendülésénél megszűnt és a csodálkozás moraja váltotta fel minden darab végzetével. Bámulatos, hogy ez a fiatal hazánkfia, ki négy év alatt végezte el Hubay mesteriskoláját (10 évfolyam) a negyedik elemi osztály anyagán kívül, mit képes produkálni. Széles vonókezelése, biztos fogása egy 1/3 hegedűn (!) valamint helyes felfogása az összes darabokban bámulatra méltó. A fiatal művész, aki csak ritkán hangversenyez, bejárta már Bécs, Berlint, Bukarestet, egy csomó hazai fürdőhelyet és magától értetődik, Fiumében is nagy és megérdemelt sikert aratott. Schubert Abeillejét meg kellett ismételnie, a szünni nem akaró tapsokra pedig végzetül Wieniawski második masurkáját (Kniawiak) adta ráadásul. A kíséretet a kis művész édesanyja végezte nagy finomsággal és alkalmazkodással.

— **Az adókievítő bizottság működése.** Az 1911—1912. évre alakult egyenesadókievítő bizottság holnapután 1912. évi apr. hó 29-én d. u. 3 órakor a városháza kistermében ülést tart és tárgyalni fogja azon III. osztályú kereseti adó alá tartozó adózók kiszabási javaslatait, kiknek nevei V—Z betűkkel kezdődnek, továbbá a tantimekre kivetendő adót és végül a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóját.

— **A „Carpathia” távirásza.** New-Yorkból táviratozzák: A szenátusi vizsgáló-bizottság előtt Marconi azt vallotta, hogy nem ő utasította a „Carpathia” távirását, Bridget arra, hogy tartsa vissza a híreket. Felmutatták Marconinak a Carpathián felvett következő szövegű szikratávíratot:

„Sammis főmérnök, akit New-Yorkban fog találni, egy hoteben nagy összeget fog önnek kifizetni.”

A távirat alá Marconi neve volt írva. Marconi elpirult, zavarba jött, de megmaradt a mellett, hogy neki nem volt tudomása arról az üzleti megegyezésről, amelyet a newyorki Marconi-központ az Associated Press kiadójával kötött.

— **A «Levante» mérlege.** A Magyar kellei tengerhajózási részvényársaságok Ullmann Adolf főrendiházi tag elnökelete alatt esztendő könn tartott igazgatósági ülésében a társaság 1911. évi számadásait megállapították. Az alapszabályszerű leírások után, amelyek szerint az értécsökkenési tartalékalapot 420 040 koronával, a biztosítási tartalékalapot 4 558 koronával 26 fillérrel dotálták, egyéb leírásokra pedig 19 710 korona 66 fillér fordítottak, a mérleg 315 754 korona 78 fillér tiszta nyereséggel zárul. A fentebbi hozzáutalásokkal az értécsökkenési tartalékalap 2 303 216 82 fillérre, a biztosítási tartalékalap 245 684 korona 40 fillérre, a rendes tartalékalap pedig a nyereség-felosztás során átvált 15 444 korona 51 fillérrel 63 790 korona 31 fillérre emelkedik. Az évi rendes közgyűlés elé terjesztendő javaslat szerint az igazgatóság részvényenként az előző évi 10 koronával szemben 13 korona (6 1/2%) osztalék kifizetését fogja javasolni.

— **Nemzetközi repülőverseny Bécsben.** Bécsből jelentik: A nemzetközi repülőverseny a május 18-iki léghajóskiállításal veszi kezdetét. A kiállítás a király nyitja meg a június 9-ike és 12-ike között tartják meg a

Bécs—Berlin közötti turarepülést. A léghajóskiállítás végén lesz a záróverseny 200 000 koronás összdíjjal. A király 20 000 koronát utalt ki a verseny céljaira.

— **A cukorkivitel emelkedése.** A prágai cukoripari központ kimutatása szerint Fiuméből április és május hónapokban összesen 189 000 zsák magyar nyerscukrot fognak Hamburgba szállítani. Már eddig három gőzös érkezett Hamburgba 38 000 zsákkal, ezenfelül még áprilisban a levantei társaság hajóival 54 000 zsák indul.

— **A hadtengerészet repülőgépei.** Az osztrák hadtengerészet nyilrepülőgépe — amint egy bécsi távirat jelenti — Blaschke főhadnagy vezetésével kiállította az átvételre előírt próbákat. A bécsújhegyi aerodromba ugyanis egy hadtengerészeti bizottság vonult ki, hogy a Lohner-Daimler-féle Marinepfeiffliieger próbarepüléseit ellenőrizze. A feltétel értelmében az új géppel egy egyórás utasrepülést kellett végezni. Öt óra 1 perckor szállott föl Blaschke főhadnagy Huss fregattkapitány mint utas kíséretében és egy nagy kört írva le a Steinfeld fölött, egyre nagyobb magasságban Bruck felé vette útját. Innen Bécs irányában haladt, közben 2370 méter magasságot ért el, majd Swechat mellett ebből a nagy magasságból egész Félixdorfig siklott alá ideálisan enyhe lejtőben. Itt újra megindította a motort és Neunkirchen fölé érkezve, visszafordult és 6 óra 4 perckor pontosan kikötött a hangár előtt. A készülék 103 kilométer átlagos sebességgel repült, de Blaschke ezenfelül megjavította az egy utassal tartott osztrák magassági rekordot, amelyet eddig Bier tartott 2250 méterrel. A gépet a bizottság természetesen átvette.

— **Veszedelemben a trieszti kikötő.** Triesztből jelentik, hogy minap reggel a kikötő építkezésénél az új Riván a Lloyd palotája előtt és a Piazza Grande mellett az egész alapépítmény meglazult, mire azonnal félbehagyták a munkát, mert az a veszedelem fenyeget, hogy az alapépítmény a tengerbe csuszog. A kár igen nagy. A csuszamlásnak valószínűleg az az oka, hogy a használt anyag selejtes volt.

— **Horvátországi puhafa Tripoliszban.** A horvát-szlavonországi puhafa-kereskedők egyik legjobb és legnagyobb vásárlója Olaszország, amelynek lakossága megszokta a puhafát és arra, kivált az építkezéseknél, igen nagy szüksége van. A horvátországi puhafakereskedelem ugyszólván az itáliai keresletnek, — amely állandó formát öltött, — köszönhetette felvirágzását és a puhafa-kereskedés jövedelmeit tulajdonképpen az olaszországi építkezők szolgáltatták. Az afrikai háború miatt most némileg megcsappant az olaszok kereslete, ami különösen igen érzékenyen érinti az északi kereskedői érdekeltséget. Ez azonban bizik abban, hogy a háború megszűnésével egyidejűleg a kereslet jelentékenyen meg fog növekedni, különösen az olaszoknak Tripoliszban várható beruhásai következtében. Hír szerint a közelmúltban már számos nagy olasz építő-vállalkozó-cég lépett érintkezésbe a horvátországi kereskedőkkel, hogy a közel jövőben szükségessé váló famennyiségeket szerződésileg biztosítsák.

— **Hajósok sztrájkja Japánban.** Jokohámából jelentik, hogy a Nippon Jusen Kaisha, Toyo Kisen Kahishiki Kaisha és Osaka Sosen Kaisha munkásai sztrájkba léptek. A Seattle, Europa, Valparaiso és Sanghai felé közlekedő gőzösek tehát ennélfogva nem futhatnak ki.

— **Brutális rendőr.** A napokban Ratkovics György közrendőr megállította a Danubius-hajógyár közelében Novák Mária napszamosasszonyt, aki fát vitt magával. Mint hogy a tüzelfő a Dyckerhoff és Widmann csuzaépítő cég telepéről eredt, a rendőr be akarta kísérni az asszonyt, a bergudi-i rendőri kirendeltségre. A napszamosasszony azonban nem akart a rendőrrel menni, mire Ratkovics többször meg rugdosta és pofonította. A bántalmazott asszony kénytelen volt engedni az erőszaknak és a kirendeltségre ment. Ratkovics azután még itt is üteglelte. A hatáskörét tullepő rendőr eljárását felettesei is hibáztatták s rögtön kivon-

ták a szolgálatból, azután jelentést tettek az esetről a rendőrpáncsnoknak. Minach rendőrpáncsnok nyomban elrendelte, hogy az erőszakos rendőr azonnal tegye le kardját és egyenruháját s azután letartóztatták Ratkovicsot. Novák Mária kihallgatták és a jegyzőkönyv felvétele után szabadonbocsátották.

— **A kikötőből.** Április 26-án. Érkezett: „Olga” magyar gőzös Triesztből, 1794 drb. rézzel, 2032 drb. géppel, 192 hordó olajjal, 80 hordó dugóval; „Szápary” magyar gőzös Marseilleből, 10000 láda narancscsal, 700 zsák cementtel, 200 zsák kénnel, 300 bál raffiával, 300 zsák maggal és 200 hordó festékkel; „Aurora” olasz gőzös Tuniszból, 1800 tonna foszfáttal; „Styria” osztrák gőzös Konstantinápolyból, 1000 zsák lenmaggal, 600 bál gyapottal, 120 hordó borral, 30 bál dohánnyal és 280 bál indiai náddal.

Indult: „Giulia” osztrák gőzös Newyorkba, 2100 tonna magnessittel; „Giovanni B.” olasz vitorlás Savonába 1125 tonna fával; „Firth of Dermik” olasz gőzös Palermóba, 1700 tonna fával.

Apr. 27. Érkezett: „Duna” magyar gőzös Rotterdamból, 60 tonna vassal; „Karlsbad” osztrák gőzös Konstantinápolyból 2300 zsák buzával, 6 hordó borral és 5 bál dohánnyal; „Moravia” osztrák gőzös Triesztből üresen; „Gallipoli” olasz gőzös Bariból 1200 zsák korpával, 8 bál bórrel és 10 hordó kőolajjal. Indult: „Dante” olasz gőzös Nápolyba 750 tonna fával.

— **Minden figyelmes és jó férj igyekszik felesége munkáját lehetőleg megkönnyíteni és beszerzi neki azt, amire erő- és időmegtakarítás céljából szüksége van.** Fárasztó munka volt eddig a salonos és elavult mód szerint folytatott kenyér- és tésztagasztás is; de véget vet ennek egy új találmány, az „Eclipse” kenyér-dagasztógép, mely már sok helyen alkalmazást nyert. A „Eclipse” dagasztógéppel három perc alatt lehet könnyű módon 6 kgnyi tésztát jól átdagasztani. Az „Eclipse” dagasztógép szerkezetéről és megrendelő helyéről beszámol a lapunk más oldalán közzétett „Eclipse” dagasztógép című hirdetés.

— **Baleset az építkezésnél.** Busljeta János 17 éves abbaziai kőművest a fiúmei kórházba szállították, mert Abbaziában a Pelda építési vállalkozó cég munkájában levő egyik ház állványáról lezuhant s jobb lábát törte.

— **Egy baleset halálos következménye.** Tegnap délután meghalt a kórházban Pivotti János 48 éves kőműves, aki mint megirtuk, a minap a kapucinus templom közelében lezuhant s halálos koponyacsonttörést szenvedett.

— **Varieté a Deákban.** A Deák-szállóban hétfőn este Steidler Pepi, a Fiumében jól ismert, híres humorista társaságával varieté-előadást rendez, melyben a következők vesznek részt: Nansen Lona, a bécsi Apolló-színház énekesnője, Palme Paula és Ferré Fritzi soubrettek, Lindner A. kórikus, valamint Waldmoden A. zongoramester. Az előadás végén a „Falusi Komédiások” című szindarabot adja elő. Az estély kezdete 8 órakor. Belépti díj 1 korona.

— **Bristol szálló, kávéház és étterem.** Teljesen új éület, 80 modernül berendezett szobával, Villany, lift, fürdőszobák. A kávéházban és étteremben elsőrendű kiszolgálás.

x **A m kir. szab. osztályorsjáték** közismerten nagy nyereséi esélyei, és a sorsjátékot jellemző mintaszerű és immár tizenöt esztendeje elismert szolidaritású ügyvitel eredményeként a közönség e sorsjegyeket főnnállásuk óta olyannyira megkedvelte, hogy azok rendszerint már az első huzási napot megelőzőleg teljesen elfogynak. A most sorra kerülő XXX. sorsjáték I. osztályának huzásai folyó évi május hó 22. és 24. napján kezdődnek.

x **Az életöröm könyve** az, amely kioktatja az olvasót arra, hogy mint őrizheti meg erejét, egészségét, vagy mint szerezheti azokat vissza, ha akár túlfokozott munka, akár túlzásba vett szórakozások folytán elvesztette őket. Ezt a kitűnő könyvet 10 fillér bélyeg beküldése után megkapja mindenki, ha az *Elektro Vitalizer* Orvosi Rendelő Intézetétől (Budapest VI. Teréz-körút 7. I. em. 50) levelezőlapon kéri. Ne mulassza el senki ismeretének gyarapítását, mert ezen érdekes könyv megbecsülhet-

letlen jó tanácsokkal szolgál egészségesnek és betegnek egyaránt.

— **Kabare a Magyar Körben.** A Fiumei Magyar Kör folyó hó 30-án este táncmulatsággal egybekötött kabare-estélyt rendez. A kabare fél 9 órakor kezdődik. Személyjegy 1 kor., családjegy 1 kr. 50 fillér.

— **Biztonsági berendezések óceánjáró hajókon.** A „Titanic” szomorú katasztrófája maga után vonta azt, hogy a hajóstársaságok utasaik biztosítására most már megfelelő mentőberendezést létesítenek a jéghegyek veszedelmével találkozó óceánjáró hajókon. Az Észak-Amerikából most meginduló tavaszi óceántúli utazások az idén, ugylászik majdnem kizárólag a Földközi-tengeri kikötők felé fognak irányulni. Bármily erős biztonsági berendezés mellett is katasztrófa esetén kétséges mindenki számára a menekvés. Tehát Fiume felé is ugylászik növekedni fog a visszavándorlás mértéke. Kiveszik részüket ebből az osztrák hajóstársaságok, különösen az Austro-Americana, amely a legélénkebb forgalmat tartja fenn. Ez a hajóstársaság gondoskodott a várható nagy forgalom kiaknázásáról, mert hajóit a legfokozottabb módon szerelte fel mentőeszközökkel, úgy hogy az összes utasok részére hely van azokon. Sőt annyiban is elősegíteni igyekszik a mentést, hogy a hajók minden részén figyelmeztetéseket függesztett ki.

— **Külföldi szivarok és cigaretták vámjá.** A hivatalos lap mai száma közli a szentesített törvényt, mely szerint a vámvonalon át beho-

zott cigaretták után 60 kor., szivarokért 35 kor., egyéb dohánygyártmányok és nyers dohányokért 30 kor. fizetendő kifógrammonként elvámolás alapjául vett minden tiszta kilógramm sulya után engedélyilleték címén — a vámon felül, ami lényegesen megdrágítja a külföldi szivarok behozatalát.

Távirat ◀ Telefon

Az új kormány esküje.

BÉCS, ápr. 27. A király ma délelőtt 11 órakor fogadta Schönbrunnban az új magyar kormányt. A kabinet tagjai közül először **Lukács** László miniszterelnök tette le az esküt, utána a miniszterek. Az eskütételnél **Festetic** Tasziló herceg és **Serényi** Béla gróf földművelésügyi miniszter asszisztáltak. Az eskümintát **Serényi** Béla gróf olvasta fel.

Lukács tárgyalásai.

BÉCS, ápr. 27. Gróf **Stürgkh** osztrák miniszterelnök és lovag **Auffenberg** hadügyminiszter ma délelőtt a Magyar Házban felkeresték **Lukács** László miniszterelnököt s hosszabb időn át tanácskoztak vele. Lovag **Auffenberg** azután **Hazay** Samu honvédelmi miniszterrel folytatott tárgyalást.

Audiencián a király előtt.

BÉCS, ápr. 27. Ma délelőtt az új miniszterek eskütétele után a király külön kihallgatáson fogadta **Lukács** László miniszterelnököt, azután **Teleszky** Jánost és **Josipovich** Gézát, majd a megmaradt miniszterek kerültek sorra.

Délelőtt 11 órakor gróf **Khuen-Hédervary** Károlyt fogadta a király bucsukihallgatáson.

Délután egy órakor **Lukács** László hosszú ideig tartó magánkihallgatáson jelent meg a király előtt és jelentést tett az ellenzék vezérfiaival folytatott tárgyalásai eredményéről. A miniszterek még a mai nap folyamán visszatérnek Budapestre.

Tisztelgés Lukács előtt.

BÉCS, ápr. 27. A felség személye körüli miniszterium tisztikara ma délelőtt küldöttséggel tisztelgett **Lukács** László miniszterelnök előtt.

Lukács miniszterelnök programja.

BUDAPEST, ápr. 27. **Lukács** miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány parlamenti bemutatkozója alkalmával mondandó beszédében részletesen ismertetni fogja azokat a szociális alkotásokat és egyéb reformokat, amelyek meg akar valósítani. **Lukács** végre akarja hajtani a magyar királyi államvasutak reformját, nagy összegű állami beruházásokat tervez, új ipartörvényt akar hozatni és meg akarja reformálni a munkásbiztosító törvényt és felemelteti a tanítók és állami tisztviselők illetményeit. Azt hiszik, hogy a kormány bemutatkozója minden zajos incidens nélkül, simán fog lefolyni.

Polónyi ugyan mindent megtett arra nézve, hogy a függetlenségi pártot már az első ülésen szélsőséges obstrukcióba ugrassa bele, de ez a terve hajótörést szenvedett.

Új választások (?)

BUDAPEST, ápr. 27. **Lukács** miniszterelnöknek megvan a felhatalmazása arra is, hogy ha egyébként nem bir rendet teremteni, új választások után törje le az obstruáló ellenzékét. A kormány az új választásokon számít a liberális Magyarország legmesszebbmenő támogatására.

Osztrák miniszterek betegsége.

PRÁGA, ápr. 27. A „Prager Tagblatt” jelenti: Dr. **Rösler** kereskedelmi, **Trnka** mun-

kaügyi és lovag **Zaleski** pénzügyminiszter állapotában javulás nem állott be.

Zaleski és **Trnka** működéseinek megkezdése nagyon kétséges, éppúgy nem bizonyos, hogy **Rösler** kereskedelmi miniszter elfoglalhatja-e ismét hivatalát. Gróf **Stürgkh** miniszterelnök már tárgyalásokat folytat e három tárca betöltésére vonatkozólag. A kereskedelmi miniszteri tárca jelöltjei **Stibral**, dr. **Mataja** és dr. **Friesz** államtitkárok. Pénzügyminiszternek lovag **Engelt** emlegetik.

Egy cikk hatása.

BUDAPEST, ápr. A Merkur bank ri. tisztviselői már régebben elégedetlenek helyzetükel. A belső forrongásról a tisztviselők egy cikket is elhelyeztek valamelyik fővárosi lap-

Nyilt-tér).

Kerületi Munkásbiztosító Pénztár Fiumében.

6096—1912. sz.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a választó **munkaadók** részére szolgáló igazolványok mai napon posta útján szétküldettek. Abban az esetben ha valamely munkaadó nem jutott volna birtokába a szavazólevelnek, az személyes kérés alapján, eredeti másolatban e hó 27-én részére kiadatik.

A **munkások igazolványai** felvehető a kerületi pénztár hivatalaiban a csütörtöki, pénteki és szombati napokon d. e. 8 és d. u. 1, valamint d. u. 3 és 8 óra között és a választás napján d. e. 8 és d. u. 1 óra között.

Az **időszaki munkások** az egyes munkaadók csoportos igazolása ellenében kapják meg szavazólevelüket.

A **Whitehead és Tsa. (torpedógyár), Danubius-hajógyár és a Neuschloss** vállalat **munkásai** a csütörtöki, pénteki és szombati napokon vállalatuknál vehetik át az igazolványokat.

Figyelmeztetnek a kerületi pénztár tagjai, hogy igazolványaikat **szombatig, e hó 27-ig** átvegyék, nehogy a választás napján a hivatalhelyiségekben tolongás forduljon elő.

A Kerületi Munkásbiztosító Pénztár részéről.

Az igazgató: **Stupicich P. s. k.** Az elnök: **Riccotti A. s. k.**

Lega dei datori di lavoro (Munkaadók szövetsége).

A Kerületi Munkásbiztosító Pénztár holnap

vasárnap, április 28-ikán

tartandó választásain nemzetiségi vagy pártszempontoknak nem szabad érvényesülniök.

Szavazatok mindnyájan kompakt a

Munkaadók Szövetsége

által előterjesztett listára, amely érdekekben van.

*) E rovatban közöltékért a beküldő felelős. (A szerk.)

TOZSDE

	Ápr. 26 zárlat	Mai árf. 1/21 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	834.—	836.—
Osztrák hitelrészvény	637.—	639.50
40/0-os koronajáradék	89.20	89.20
Osztr.-magy. államvasut	729.—	232.50
Jelzálogbank	468.—	470.—
Leszámitolóbank	541.50	543.—
Hazai Bank	302.50	303.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	665.—	666.—
Rimamurányi	735.—	739.—
Salgótarjáni	725.—	730.—
Közuti Vasut	794.50	796.—
Városi Villamos	412.—	413.—
Adria	518.—	—
Déli Vasut	105.—	—
Magyar Cukoripar	3225.—	—
Rizsgyár	4050.—	—
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.85	11.78
Buza májusra	11.84	11.29
Buza októberre	11.31	9.35
Rozs áprilisra	10.76	9.50
Rozs októberre	9.36	9.36
Tengeri májusra	9.48	8.66
Tengeri júliusra	9.35	—
Zab áprilisra	10.16	—
Zab októberre	8.91	—
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	637.70	640.50
Magyar hitelrészvény	832.—	83.25
Osztrák magyar államvasut	728.25	732.—
Alpesi	975.50	932.50
Déli Vasut	—	105.50
Skoda	731.—	732.75
Osztr. koronajár.	89.30	—

	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiumei és trieszti értékek:	
Fiumei 40/0-os kölcsönköt.	92.50
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	7000.—
Magyar Horvát Szabadhajózás	1010.—
Orient tengerhajózási társ.	1190.—
Osztrák Lloyd	547.—
Stabilim. Tecnico	9800.—
Navigazione Libera Triest	544.—
Austro-Americana	270.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	305.—
Litorale Bank és Takaréksusak	228.—
Banca Fiumana	630.—
Fiumei Népbank	110.—
Magyar Olajgyár	215.—
Prodotti Chimici	8700.—
I. Horvát Takarékpénztár	5780.—
Ital. Forgalmi r. t.	2500.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	500.—
Spalatoj Portland Cement	290.—
L. Trieszti Rizsgyár	380.—
Riunione Adriatica	1017.—
Assicurazioni Generali	4615.—
	Nap. 1025.—

an. Berger igazgató ezért tegnap maga elé léte az egész tisztikart és felszólította őket, hogy nevezzék meg a cikk szerzőjét. Miután tisztviselők erre nem voltak hajlandók az igazgatóság tiz tisztviselőt nyomban elbocsátott kijelentette, hogy mindennap elküld tiz tisztviselőt, mindaddig, amíg meg nem mondják, hogy ki írta a cikket. Az igazgatóság eljárása pénzügyi tisztviselők körében nagy felháborodást keltett.

Főispánok a miniszterelnöknél.

BUDAPEST, ápr. 27. Lukács miniszterelnök intézkedett, hogy Bécsből való visszajutása után a főispánok jelentkezzenek a belügyminiszteriumban, ahol Lukács turnusokban fogadja őket.

A felpofozott hadnagy.

SZÉKESFEJÉRVÁR, ápr. 27. Reviczky honvédhadnagy tegnap délután egy urit kísért haza a korzóról. Utközben két állította meg a hadnagyot s az egyik meg minden szó nélkül kétszer pofonította az álmélködő tisztet, aki még ma sem tudja, hogy kik voltak a támadói.

Sztrájk az Olimpicon.

LONDON, ápr. 27. 280 fűtő hiányzik az Olimpiconról és nem lehet helyettük megfelelő személyzetet kapni, mert a tengerészek szövetsége azt követeli, hogy a Withe Star Line bocsássa el a hajón maradt 18 fűtőt. A vállalat erre azt felelte, hogy inkább lemond erről newyorki utról, de ezeket a hű alkalmazottakat nem büntetik kötelességtudásukért. Most arról folytak a tárgyalások, hogy a White Star Line más hajókon alkalmazza a 18 sztrájkot és a szövetség ebbe beleegyezik, akkor az Olympic mégis utnak indulhat.

SOUTHAMTON, ápr. 27. Azok az utasok, akik az „Olympic” mostani útjára megváltották jegyüket, a „Kaiser Friedrich Wilhelm” és a „Lusitania” hajókkal mennek Newyorkba, mert az „Olympic” a fűtők sztrájkja miatt végleg lemondott erről az útjáról. A sztrájkoló fűtőket letartóztatták és Portsmouthba szállították. A hajófűtők szindikátusa mindegyikért pénzbeli biztosítékot tett le, úgy hogy szabadon bocsátották őket. A portsmouthi bíróság kedden tárgyalja az ügyüket.

A „Titanic” katasztrófája.

WASHINGTON, ápr. 27. Ernest Gill a „Californian” óceánjáró-hajó alkalmazottja, bevallotta a szenátusi bizottság előtt, hogy a „Californian” csak tiz mérföldnyire volt a „Titanic”-tól, amikor a katasztrófa megtörtént. A „Titanic” segélyjeleit tisztán ki lehetett venni de Lord kapitány nem törődött vele. A kapitány tagadja ezt.

Kihallgatták a „Titanic” harmincöt matrózát is s ezek egyértelműen azt vallották, hogy az utolsó pillanatig kétkedtek a hajó elsüllyedésében.

NEW-YORK, ápr. 27. A „Mont Temple” gőzös ügye nagy izgalmat kelt. A tisztikar határozottan tagadja, hogy a „Titanic” segélyjeleseit látta volna, míg a személyzet kint amellet, hogy mindenki látta a hajón a „Titanic” vörös és fehér lámpáit és segélyjeleit.

NEW-YORK, ápr. 27. A tegnap elindult három óceánjáró hajó utasai személyesen megvizsgálták a hajók mentőeszközeit. A „Celtic” gőzös, habár csak 1500 utast visz, mégis 1520 utasnak megfelelő mentőeszközt visz útjára.

Astor és Strausz holtteste.

NEW-YORK, ápr. 27. A „Mac Key Benet” gőzös jelenti, hogy Astor és Strausz Izidor milliárdosok holttestét nem messze a Titanic pusztulásának színhelyétől feltalálták.

Változások a német diplomáciában.

BERLIN, ápr. 27. Az angol-német diplomáciai tárgyalások során Wolff-Metternick gróf londoni német nagykövet pozíciója annyira megingott, hogy nem maradhat tovább állásában. Acsászár gróf Bernsdorf eddigi washingtoni nagykövetet fogja londoni nagykövetté kinevezni.

Olcsó lakás kiadó

Három parkettirozott szoba, fürdő; két erkély, éléskamra, mosókonyha. Cim a kiadóhivatalban.

„Margherita” mozgó

Via Alessandro Manzoni 3.

Hétfő április 22-től szerda 24-éig.

Gaumont Journal 15 szám.

A világ legújabb kinema felvételei.

JÓVÁTETT VÉTKEK.

Megindító dráma, igen előkelő művészek által előadva.

A név becsülete.

Ritkán látható drámai mestermű A „Vitagraph Cy” legújabb nagysikereket arató drámája.

Zigotto meghátrál.

Igen neveltető.

Szép kereset kínálkozik

oly uraknak, vagy hölgynek, aki elsőrauga élet- és gyermekbiztosító intézet részére működni óhajt. Rövid sikeres próbaműködés után

fix fizetés

esetleg jól javadalmazott **kerületi főügynökség.** Szakismeret nem szükséges, mert kezdők alapos **oktatásban és támogatásban** részesülnek. **Nyugdíjas állás.** Kimerítő írásbeli megkeresések Budapest. IV., Váci utca 12. sz. II. emelet, 2. alá intézendők.

Hungaria Pensio Lussingrande

Elegáns, napos lakószobák; férfi- és hölgy-szalón, kert, 2 terrasz. Villanyvilágítás.

Teljes penzió: lakás háromszori étkezéssel napi 7.— korona.

Ragályos és tuberkulotikusok nem fogadtnak be.

Pichelmayer Lajos tulajdonos.

WEISS M.

nagy divat- és kézmű áruháza

Fiume, Corso II.

Kiváló ujdonságok függönyökben és szőnyegekben.

Ecry függönyök mosható szövettől, elegáns bordúrral párja ..... K. 12.—
Szinezett vászonfüggönyök himzett mintákkal párja 14.50
Gyapot etamine függönyök, garantált mosható színek párja ..... 20.—
Fehér és créme csipkefüggönyök... „ 5.50
Créme alpaca függönyök, színes himzéssel

Óriási és gyönyörű választék

Poinlace és Broché himzésű Bonne-femme-okban.

Kedvező alkalom! Axminster szőnyegek!

Nagyság 175/250 K. 25.—
„ 200/300 „ 36.—

Rengeteg nagy választék Szalon, Tapestry, Axminster, Imperial és Argaman szőnyegekben.

Oriási készlet.

Juta- Zsineg- Manilla- Höllender- Tapestry- és Velour- futókban méter-számra.

Ágy- és asztalkészletek szövettől és plüsből.

Divántakarók cheniglia, karaman és plüsből.

Manilla, Tapestry, Velour, Axminster, Imperial és Argaman ágyelők. Butorszövetek, Vetrage, Szövetfüggönyök, lambrequinek és kárpitosoknak való paszományc kkek.

Tisztelettel

Weiss M.

Fiume, Corso II.

Trieszt, Corso 9. Bécs.

Szabott árak!

HIRDETMEY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyministerium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték (XXX. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1912. május 22. és 24-én tartatik meg. — A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1912. évi április hó 21-én.

Magy. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Megszűnt angol ujság.

LONDON, ápr. 27. A nagy zajjal megindult „Evening Times” londoni estilap be-szüntette megjelenését.

Ujabb automobil rablás.

PÁRIS, ápr. 27. Melun mellett tegnap ismét rablómerényletet követte el egy sofőr ellen. Két rabló, akikben Bonnot és Garnier személyét ismerték fel, egy automobilt megtámadtak s a sofőrt revolverlövésekkel megölték. A rablók az auton Párisba mentek, ahol az autót az egyik utcán hagyták.

Halálraítélt gyekmekrontó.

MÜNCHEN, ápr. 27. Speckner Albert 27 éves nyomdász a törvényszék két napig tartó tárgyalás után halálbüntetésre ítélte, mert az elvetemült ember a múlt évben magához csalt egy 11 éves iskolás leánykát, akif megbecsenített s azután megölte.

A tripoliszi kikötőépítés panamája.

MILANO, ápr. 27. Almáida mérnök, dúsgazdag építési vállalkozó, aki a tripoliszi kikötőt építette, öngyilkossá lett. A hadvezetőség nagy szélhámosságokat fedezett fel az építkezés végrehajtása és leszámolása körül. A vállalkozó a büntető eljárástól való félelmében menekült a halálba.

A tripoliszi hőség.

TRIFOLISZ, ápr. 27. Már kezdetét vette a rettenetes tropikus hőség, amely rettenetesen pusztít az idősebb évfajratu katonák között. Az öregebb tartalékosok szászámra pusztulnak a nagy melegtől. A rezervisták lármás követelésekkel lépnek fel és azt kívánják, hogy bocsássák őket haza.

Orosz csapatok török határon.

LONDON, ápr. 27. A „Daily Express” konstantinápolyi tudósítója megbízható forrásból jelenti, hogy a kisázsiai török határon orosz csapatokat koncentrálnak.

Orosz hadihajók a Boszporus előtt.

KONSTANTINÁPOLY, ápr. 27. Ma ismét hír érkezett a Boszporus közelében cirkáló orosz hadihajókról. A „Craiova” román gőzös a Boszporus bejáratától harmincöt mérföldnyire 20 orosz csatahajóval találkozott.

BÉCS, ápr. 27. A „Neue Freie Presse” konstantinápolyi értesítése szerint az orosz hadihajóknak a Boszporus előtt való megjelenését nem tekintik komolyan, mivel csakis tengeri gyakorlatokról lehet szó.

A legajánlatosabb fiumei szállók:**„Deák” szálló**

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és válódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

**Szabadcs Penzió, Abbazia
Villa Jolanda és Villa Melanie**

Mind a kettő közvetlen a tengerparton. Saját tengeri fürdő. Elismert jó magyar konyha. Olcsó árak.

**Ékszer - arany - ezüst és china-
ezüst-árak**

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Steiner Ferencz

ékszerész cégénél.

::: Fiume, CORSO 35. :::

„MIRAMARE”

Palace szálló, Cirkvenica.

Naposabb mint Abbazia. Az előkelő társaság kedvelt szállója. 70 modern, kényelemmel berendezett szoba; villanyvilágítás, lift, meleg tengervíz fürdő a házban. Teljes pensio 8 K-tól feljebb. Elsőrangú konyha. Prospektust küld az igazgatóság.

Használt és új butort

veszek és eladok. Meghívásra házhoz is jövök.

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél
Via G. Parini 6. szám.

BUCCARI egyetlen modern szálló**„Jadran” szálló**

Kitünő étterem s kávéházzal. - Magyar konyha. - Legjobban ajánlható.

Tulajd. Homolka Károly.

Cirkvenica Klofild főhercegi

szálló 1 percnnyire a kikötőtől Szobák 2.-- koronától feljebb !! Az étteremben olcsó árak.

CIRKVENICA**Szálloda HORVÁTH Étterem****Penzió**

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

VETERAN

- Targysorsjáték

rendezi az ő Felsége Király legmagasabb védnöksége alatt

Fiumei I. Hadastyan Egyesület 1000 nyeremény 20.019 kor.

összértékben Főnyeremény Kor. 10.000

Huzás a n. mélt. m. pénzügyministerium 7757/1912 sz. rendelete alapján 1912. augusztus 18.-án lesz az egy-letti helyiségben politikai jogos jelenlétben.

Sorsjegyek minden bankban és dohánytözsdeben kaphatók Egy sorsjegy ára egy L

Kovács József

női szabó

ABBAZIA. Postaépület.

Mérték után a legolcsóbb árak mellett készít angol és francia női ruhákat.

American Shoe Company Ltd.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII. Erzsébet-Körut 42. sz.

Kizárólagos elarusítása a következő világhírű és elsőrangú amerikai cipőgyártmányoknak:

Urak részére :
Edwin Clapp and Son
Barry,
Walk-Ower,
Commonwealth.

Gyermekeknek :
Piehler.

Hölgyek részére :
Sorosis
Cousins,
Laird Schober
Queen.

➔ Kérje ujonnan megjelent árjegyzékünket. ➔

Az összes államokban szabadalmazott és mindennemű kalács, tészta és kenyér dagasztására szolgáló

ECLIPSE DAGASZTÓGÉP

a jelenkor legtokéletebb gépe, megtakarít időt és pénzt és **minden konyhában nélkülözhetetlen.**

Három perc alatt lehet vele 6 kgnyi tésztát, bárminőt, akár kenyér akár sütemény készítésére a legkisebb parányig tökéletesen átdagasztani. A gép acélból készült, egyszerű szerkezettel bír, duplán be van fehér horgannyal, vonva nem rozsdásodik soha és minden asztalon könnyen megerősíthető. **Ara 30 K.** Szállítja a **The Eclipse Selling Company** képviselője a magy.-oszlák monarchia részére **Egkel Egon, Fiume, Via del Fosso 9.**

Az Eclipse dagasztógép kapható Fiumében **WELLMANN** Testvérek vaskereskedésében via A. Simonetti I. a **CONSORZIO FIUMANO** in Ferramenta ed Affini vaskereskedéseiben via del Fosso 5. **REDLICH L.**-nél Corso 22 és 24. **KORNICZAI G.** üzletében Corso 34 és annak főközlekedésében via Porto a nagy vásárcsarnok mellett, **JECHEL** Ferenc drogériájában Corso 18 és **PAPP R.** drogériájában via delle Pille 1.

Főrangú halgyek legkedvencebb szépítőszere
a **FÖLDES-féle**

Margit-Créme

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió urhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arc-crème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépítő és finomító.

A Margit-crème a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt bársónysima s rózsatehér lesz.

Pár nap alatt eltűnnek ráncok, reök, szepelők, májfoltok és mindennemű kiütések.

A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvjaa az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen.

Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk!

Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor. Margit-szappan 70 fillér. Margit-puder 1 K. 20 fill.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész **ARADON**

Kapható Fiumében: Skodnik H. Babich Hinko, Catti György, Prodám Johann, Franco Prodám és Dr. Mizzan A. gyógyszertárakban, Ernesto Benco, Jechel Francesco Pavacich Fratelli Papp R. és Capudi M. drogériákban.

Az alkohol elleni küzdelemben
a legjobban bevált szer a:

Marsner-féle pezsgólimonádé bonbonokból

előállított, alkoholmentes pezsgólimonádé.
Csak ezen védjeggyel valódi.

melylyel minden papírzacskó és minden pasztilla el van látva. Evi fogyasztás több mint 60 millió db. Egyedüli készítő: Első cseh keleti cukor és csokoládégyárak R. T. Königl. Weinberge, Wien VI., Theobaldgasse 4.

Bristol szálló, Abbazia

Magyar ház. - Étterem, kávéház és penzió.
Magyar és francia konyha. - Estéknént **Vörös**
Misi cigányzenekara játszik.

Tul. Csillag Béla.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszertárak, az összes ásványvizek, toalettcikk és szépítőszerek stb. stb.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget arról értesíteni, hogy tavaszi és nyári újdonságaim megérkeztek.

Mértékutáni megrendelések a legdivatosabb szabás szerint készülnek. Szövetmintákat kívánatra a megrendelő lakásán is bemutatok.

Szíves pártfogást kér

Kalmár János férfiszabó
Fiume, Via Ciotta 2 szám.

Hotel „Vinodol“

CIRKVENICA

Étterem. - - Kávéház. - - Penzió.

A magyar vendégek legkedveltebb helye.

CIRKVENICA

Bellevue szálló es penzio

A legszebb fekvésben, a moloval szemben.
Gyönyörű terrassz. * Kitűnő konyha.
:: Csupa tengerre nyíló szoba. ::

NOVI Cirkvenica mellett, az Adria legszebb üdülőhelye.

„SAN MARINO SZÁLLÓ“

közvetlenül a tengerparton. Teljesen új, modernül berendezett szobák. Saját hideg és meleg tengeri fürdők. Telefon, távirda
:: a házban. Pompás étkezés. ::

Valsecurignei parcellázott telepen 2-3-4 szobás **családi házakat, villákat** és több lakásból álló **emeletes házakat** épít modern kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladásra és bérbeadásra.**

A telepen, a melynek kiterjedése circa 170.000 m², **telkek** is eladók. **A telep csatornázással, vízvezetékkel s villanyvilágítással van ellátva.**

A társaság ipartelepén gyártott **égett mész, zuzott kavics, homok és köliszt olcsón** kapható.

Értekezni lehet a társaság műszaki irodájában Via Clotilde 4. sz. a.

Pont

a vasuti állomással szemben van

Stoicovich vendéglője

Mindig frissen csapolt kőbányai polgári sör. Jó magyar konyha.

.. **Kiadó szobák.** ..

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénsavval telítve fertőző betegségek-nél, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve, kellemes üdítő hatásu.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep **ABBAZIA** Friedrichshof.

Kávészó és Tejmérés

Fiume, a Kapucinus templom épületében. - Friss tej és tejtermékek, kívánatra házhoz is szállítanak.

Kávészó. Csokoládé. Tea.

Magyar, német és olasz lapok.

Olcsó árak!

Számos pártfogást kér

Ljubich Jozefin tulajdonosnő

Ujabb küldemény érkezett

kék és diószínű

vizhatlan köpenyekben

urak részére 16.50 és 20 korona
hölgyek „ 16.50

A kedvező alkalom csak ez ujjabb szállitmány elkeltéig tart.

Sárcipők

gyári árakon.

Leopold Haas

Linoleum-üzlete

Via della Torre I. - FIUME - Telefon 12-67. sz.

KORONA VENDEGLŐ

A „De la Ville“ szálloda épületében. Legközelebbi étterem a pályaudvarnál

Modern kényelemmel berendezett étterem. - Kiváló ételek és italok. Figyelmes kiszolgálás. - Olcsó árak.

Tulajdonos:

RADOLOVICH EDE G.

Kitüntetett angol női- és férfi szabó.

Legdivatosabb ruhákat gyorsan és kitűnően végzi. Javítás valamint ruhavasalás elfogadatik.

Guczul András, Abbazia.

RENKO FERENC KÁVÉHÁZA

ABBAZIA, a Tommasich fürdőnél

Árak:

Fehér kávé	30 fillér
Tea rummal	40
Üveg sör	40
1 liter bor	1.20
Tej	24

Cigányzene

van minden este a

„Mercur“ kávéházban

az indóházzal szemben.

Egész éjjel nyitva. - Amerikai billiárd. - Figyelmes kiszolgálás.

Tulajdonos: **ZAGORC FERENC**

„ADRIA“ szálló és étterem

Via Adamich 5. szám.

Telefonszám 482.

Kitűnő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak.

Tulajdonos **Tranquillo de Negri.**

Lido-Venezia

MAISON VENIER

a „Hungária“ szálló mögött. Szép tiszta butorozott szobák jutányos árakon. 1 percnnyire a hajóállomástól és a nagy fürdőintézetig. Világos világítás.

Hartweg Testvérek

Fiume, Via Acquadotto 11. sz.

Első fiumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet. Kifogástalanul fest és tisztít.

Uj bőrkereskedés

Vlašić Pavao

Fiume, Via Galileo Galilei 2. sz.

Bőrneműk és cipészkelek rak-tára. Cipő felsőrész készítés.

Jutányos árak. Szolid kiszolgálás.

ABBAZIA

Hotel, Penzió és Caffé-Restaurant

„TRAUBE“

Árnyas kert. Kényelmes fedett helyiségek. A fürdőhely legolcsóbb étterme. Magyarok találkozó helye.

Trifaili és arszai szén

(6000-7000 kalóriásak); versenyeznek az angol szenekkel s azokat teljesen pótolják.

Gyárak, iparosok és hajók részére igen alkalmas szénminőségek.

Rendeléseket bármely mennyiségben pontos szállításra elfogad

BRAUN BERNÁT ÉS TÁRSA - FIUME

(via Stefano Türr 5.) a trifaili és arszai szénbányáinak főképvisele.

Telefon 528. sz.

Távirati cím: Eternit.

Fehérnemű és uri divatcikkek

csecsemő fehérneműk különlegessége.

VUJA M. - FIUME

Via Adamich.

TELEFON 74. szám.

- Cirkvenica-CAFFÉ CENTRAL

Cirkvenica egyetlen kávéháza és cukrászdája a tengerparton.

Bel- és külföldi hírlapok.

Játékszobák. - Billiárd

Lovrana legolcsóbb és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“ („Zur schönen Härtnerin“)

Magyarok találkozó helye.

Magyarok !!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sört, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe

Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

LUSSINGRANDE egyetlen magyar háza**Café-Restaurant Szalay**

Igen olcsó árak. Billiárd. Különböző hírlapok. Különlegeség: Münchener Hofbräu.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél, székelszűrésben szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

Nyomatott a „Mercur“ nyomdában Fiume.